

0112-5 від 28.03.2025

Загальні положення

Вступ до аспірантури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна здійснюється за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право».

Програма затверджена рішенням приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна від 20 березня 2025 року, протокол № 2.

Освітня програма підготовки докторів філософії за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» зорієнтована на формування таких фахових компетенцій:

- комплексне розуміння основних теорій та принципів розвитку публічного управління та адміністрування;
- глибокі обґрунтовані знання про публічну сферу, її роль і розвиток у суспільстві; здатність відстежувати та аналізувати дослідження у даній сфері;
- здатність критично аналізувати закордонний досвід реформування публічного управління;
- спроможність порівняти існуючі моделі регіонального управління та побудувати концептуальну модель регіональної політики на основі синтезу зарубіжного досвіду та наявних можливостей;
- розуміти сутність, принципи та інструменти забезпечення сталого розвитку регіонів та вміти розробляти пропозиції щодо забезпечення ефективного використання енергетичних, матеріальних, природних та інших ресурсів регіону;
- здатність організації і управління проектами в публічній сфері;
- здатність створення нових системоутворюючих знань та технологій у сфері управління персоналом органів публічної влади, які необхідні для вирішення важливої наукової або прикладної проблеми, що має загальнонаціональне значення;
- розуміти процеси, що відбуваються у публічній сфері в контексті маркетингової теорії; оцінювати організаційне середовище, як внутрішнє, так зовнішнє, у тому числі культурне, політичне та інституціональне;
- застосовувати методи оцінювання державних, регіональних та місцевих програм та прогнозування розвитку на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- розуміння та здатність застосовувати на практиці результати дослідницької, інноваційної діяльності.

Перелік проблемних питань для іспиту

Виходячи із означеного вище, вступний іспит до аспірантури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, що здійснюється за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» має на меті виявити і оцінити наявні у вступника знання з таких проблемних питань:

- Аналіз публічної політики.
- Визначення, ознаки та функції політики.
- Використання інформаційних технологій у публічному управлінні
- Вплив глобалізаційних процесів на політику національної безпеки.
- Вплив політичних ідеологій на формування та оцінювання публічної політики.
- Глобальні цілі сталого розвитку.
- Гуманітарна сфера України, її сучасний стан і тенденції розвитку
- Повноваження органів влади щодо управління публічними фінансами.
- Державна інформаційна політика України.
- Державна стратегія регіонального розвитку України та регіональні стратегії розвитку.
- Державне і ринок: основні моделі взаємодії.
- Державне регулювання економіки, його об'єкти, суб'єкти, форми, методи та інструменти.
- Державний устрій України: загальна характеристика
- Децентралізація та реформування місцевого самоврядування.
- Діджиталізація публічного управління як чинник цифрової трансформації України.
- Електронне урядування: поняття та особливості в Україні.
- Зовнішні та внутрішні причини необхідності запровадження змін в органах влади.
- Інформатизація як ресурс розвитку українського суспільства.
- Національний інформаційний простір: межі, суб'єкти, принципи державного регулювання.
- Конституційні вимоги щодо організації публічної влади: порядок легітимації та форми; комунікації; контроль.
- Ліберальна, утилітарна та ліберальна моделі управління складними соціальними системами
- Мажоритарна і пропорційна виборчі системи: переваги та недоліки.
- Методи державного регулювання інноваційної діяльності.
- Міжнародна безпека: поняття, принципи, суб'єкти, об'єкти. Рада безпеки ООН.
- Місцеве самоврядування в системі публічного управління.
- Мовна компетентність сучасного публічного управлінця: вимоги, складники. Проблеми становлення.

- Моделі політико-управлінських відносин в системі публічної політики
- Мотивація та стимулювання праці, заохочення посадовців.
- Національна безпека. Основні функції Ради національної безпеки і оборони України.
- Нормативні акти публічного управління: поняття, види та характеристика.
- Ознаки суб'єкта влади та їхня характеристика.
- Органи публічної влади: поняття, ознаки, класифікація.
- Основні особливості публічного управління.
- Основні переваги й недоліки президентської та парламентської форм правління
- Основні теорії походження держави.
- Основні функції кадрових служб в органах публічної влади України
- Особливості проведення конкурсу на зайняття посад державної служби
- Парламент в політичній системі сучасної держави.
- Показники та індикатори стабільного людського розвитку.
- Поняття «парламенту» та сутність парламентаризму.
- Поняття «публічна влада» та форми її реалізації.
- Поняття «управління», «стратегічне управління»: сутність і підходи до визначення.
- Поняття та види надзвичайних ситуацій.
- Порівняльна характеристика публічного управління та адміністрування.
- Порядок призначення на посаду державної служби
- Права і свободи людини і громадянина в правовій державі.
- Класифікація основних прав і свобод.
- Правова регламентація надання адміністративних послуг
- Правовий статус державного службовця. Юридична відповідальність державних службовців.
- Публічний дискурс як наука про офіційно-ділову комунікацію державною мовою.
- Регіональна політика: сутність, механізми впровадження
- Роль громадянського суспільства в розвитку публічного управління.
- Роль парламенту в забезпеченні державного управління у ринковому суспільстві.
- Системний і ситуаційний підходи в публічному управлінні.
- Складові національного капіталу суспільства. Сутність людського та соціального капіталу
- Співвіднесення понять «публічна влада» та «державна влада».
- Спроможність територіальної громади: сутність, механізми досягнення
- Стратегія кібербезпеки України.
- Структура системи органів публічної влади в Україні.

- Суб'єкти регіональної політики: загальна характеристика.
- Суб'єкти службових відносин та особливості правового регулювання їх поведінки.
- Сутність економічного врядування та основні функції держави в економічній сфері.
- Сутність принципу правової держави (верховенства права) та принципу демократії.
- Сутність та склад публічних фінансів.
- Сучасне визначення понять «свобода, рівність, справедливість» та їх вплив на формування соціальної політики держави
- Типи соціальної держави та моделі соціальної політики.
- Функції публічної політики.
- Функції управління: склад та зміст.

Зміст вступного іспиту

Вступний іспит до аспірантури ННІ «Інститут державного управління» проводиться у письмовій формі, під час якого вступник повинен дати відповіді на запропоновані у білеті питання. Для кожного вступника передбачено окремий білет. Кожен білет містить три проблемні питання зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», на які вступник має надати обґрунтовані відповіді.

Критерії оцінювання

Результати фахового випробування оцінюються в балах (максимальна кількість – 200 балів, мінімальна кількість, що зараховується – 100 балів).

Оцінка за іспит зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» складається з таких складових:

- вміння вступника розкрити зміст питань, позначених в екзаменаційному білеті, повнота та коректність відповіді (60 балів);
- вміння показати взаємозв'язок теорії і практики публічного управління з означеної проблематики (60 балів);
- вміння логічно мислити, науково аргументувати власну точку зору, доводити аргументи на підтвердження власних висновків і пропозицій (60 балів);
- вміння використовувати під час відповіді посилання на емпіричну інформацію (соціально-економічну статистику, результати соціологічних та експертних досліджень, соціальні факти тощо) (20 балів).

Оцінка «відмінно»: 170-200 балів.

Оцінка «добре»: 130-169 балів.

Оцінка «задовільно»: 100-129 балів.

Вступники, які набрали за шкалою 100-200 менше ніж 100 балів, отримують незадовільну оцінку та не допускаються до участі у конкурсному відборі.

Список рекомендованої літератури до вступного іспиту зі спеціальності

1. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / Ю. П. Сурмін, А. М. Михненко, Т. П. Крушельницька [та ін.] ; за наук. ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т пробл. держ. упр. та місц. самоврядування. – К. : НАДУ, 2011. – 387 с.
2. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст]: навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. – 204с.
3. Ганущак Ю. І. Територіальна організація влади. Стан та напрямки змін / Ю. Ганущак. – К. : Легальн. статус, 2012. – 348 с.
4. Геоекономічна політика України : наук. розробка / І. В. Розпутенко, Л. В. Ільченко-Сюйва, О. І. Кілієвич [та ін.] ; за заг. ред. І. В. Розпутенка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., каф. екон. політики. - К. : НАДУ, 2012. - 64 с.
5. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. – К. : НАДУ, 2016. – 764 с.
6. Гошовська В. А. Етичні засади взаємодії органів державної влади з інститутами громадського суспільства : навч.-метод. матеріали / В. А. Гошовська, А. П. Рачинський, О. Р. Антонова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. – К. : НАДУ, 2015. – 79 с.
7. Гошовська В. А. Парламентаризм : підручник / за ред. В. А. Гошовської ; кол. авт. – К. : НАДУ, 2016. – 600 с.
8. Гошовська В. А. Українська еліта у державотворчому процесі сучасної України. – К. : НАДУ, 2013. – 201 с.
9. Демократичне урядування і публічне адміністрування: проблеми вимірювання й аудиту : наук.-метод. посіб. / О. Ф. Колодій, М. З. Бунік, П. М. Петровський [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; Упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Львів. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2011. – 56 с.
10. Державна інформаційна політика : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, О. І. Крюков, В. А. Ландсман та ін. ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. В. Б. Дзюндзюка. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – 344 с.
11. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 652 с.
12. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Одеса: НАДУ, 2012.
13. Державне регулювання розвитку внутрішнього ринку в умовах модернізації національної економіки : монографія / [В. Г. Бодров, О. М.

Соколова, Н. І. Балдич та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук В. Г. Бодрова. – К. : НАДУ, 2013. – 204 с.

14. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; редкол. : Ю. В. Ков-басюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012.

15. Дзюндзюк В. Б. Демократичне врядування : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк. – Х. : ХарРІ НАДУ, 2019. – 203 с.

16. Дзюндзюк В. Б. Управління змінами та впровадження інновацій : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, Б. В. Дзюндзюк. – Х. : ХарРІ НАДУ, 2018. – 135 с.

17. Енциклопедія державного управління : у 8 т / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, наук.-редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), В. П. Трошинський (заст. голови), Ю. П. Сурмін [та ін.] ; – К. : НАДУ, 2011.

18. Ефективність управління національною економікою: концептуальні засади та механізми забезпечення : наук. розроб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : НАДУ, 2014. – 56 с.

19. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2010. – 401 с.

20. Інструменти регіонального розвитку в Україні = Regional Development Tools in Ukraine : навч. посіб. / О. В. Берданова, Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко [та ін.] ; за ред. В. М. Вакуленка, О. В. Берданової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Проект партнерства Канада-Україна “Регіон. врядування та розвиток”. – К. : НАДУ, 2013. – 286 с.

21. Концептуальні засади взаємодії політики й управління : навч. посіб. / Е. А. Афонін, Я. В. Бережний, О. Л. Валецький [та ін.] ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К. : НАДУ, 2010. – 299 с.

22. Менеджмент для публічної влади : навч. посіб. / М. П. Бутко, І. М. Бутко, І. М. Бушай [та ін.] ; за ред. М. П. Бутка ; Нац. агентство України з питань держ. служби, М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернігів. держ. технол. ун-т. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2011. – 360 с.

23. Механізми взаємодії суспільства та влади : підручник / А. М. Михненко (кер. авт. кол.), С. О. Кравченко, В. Ф. Мартиненко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К. : НАДУ, 2013. – 210 с.

24. Науково-методичне забезпечення реалізації концепції New Public Management : наук. розроб. / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко, Т. В. Маматова, Е. О. Сергієнко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2013. – 92 с.

25. Олексенко Р. І., Олексенко Р. И., Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. – К., 2020. – 307 с.

26. Онуфрієнко О.В. Конвергенція публічного сектору з громадянським

суспільством і сектором приватним: англо-американський та континентально-європейський полюси універсальної парадигми реформування публічного врядування у ХХІ ст. / О.В. Онуфрієнко. – Дніпро : Дніпровська політехніка, 2022. – 484 с.

27. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О.В. Надьон, І.М. Хмиров, Т.О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175с.

28. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в державному управлінні : навч. посіб. / В.Б. Дзюндзюк, О.А. Котуков, Т.В. Кузнякова. – Х. : ХарPI НАДУ, 2015. – 226 с.

29. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність : навч. посібник / за заг. ред. Є.Г. Карташова, А.П. Миколайця. – К. : Освіта України, 2020. – 303 с.

30. Основи публічної політики та управління : навч. посіб. / С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович [та ін.] ; за заг. ред. С. О. Телешуна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, каф. політ. аналітики і прогнозування. – К. : НАДУ, 2011. – 312 с.

31. Основи регіонального управління в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; каф. регіон. упр., місцев. самоврядування та упр. містом ; авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2012. – 576 с.

32. Публічне адміністрування / А. Даниленко, П. Юхименко, Т. Сокольська та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2021. – 288 с.

33. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : ХарPI НАДУ “Магістр”, 2012. – 255 с.

34. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / Ю. Г. Кальниш, Т. М. Лозинська, В. І. Тимцуник. – Полтава : РВВВ ПДАА, 2015. – 280 с.

35. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. – Харків : НАУ «ХАІ», 2021. - 128 с.

36. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 516 с.

37. Результативність та ефективність державного управління і місцевого самоврядування : навч. посіб. / В. М. Сороко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2012. – 260 с.

38. Розроблення публічної політики : практ. посіб. / Швейцар.-укр. проект “Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO” ; уклад. А. Чемерис. – К. : Софія, 2011. – 125 с.

39. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки: концептуальні та організаційно-правові засади : підручник / Г. П. Ситник ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2012. – 544 с.

40. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол. В. П.

Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. – К. : НАДУ, 2016. – 792 с.

41. Хрідочкін А.В., Віхляєв М.Ю. Публічне управління та адміністрування: словник термінів / А.В. Хрідочкін, М.Ю. Віхляєв. – К. : Гельветіка, 2021. – 603 с.

Голова предметної комісії

Вячеслав ДЗЮНДЗЮК

Затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
протокол № 2 від «20» березня 2025 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО